Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 28, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР СКЛАДАЄ ПРОГРАМУ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Ню Йорк. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, прибувши на конвенцію Американського Легіону, застав тут не таке положення, якого він надіявся. Не вижидаючи враження з промови Айзенгавера на конвенції, проти нього посипалися критика за попередні виступи, в яких він дуже лагідно віднісся до своїх політичних противників. Газетний синдикат Скрипса-Гаварда, що охоплює 19 щоденників в Злучених Державах, видаючи в Ню Йорку щоденник „Н. Й. Ворлд-Телеграм енд Сан", помістив на першій сторінці осторогу для Айзенгавера, що він програє передвиборчу кампанію, якщо дальше буде так лагідно критикувати Демократичну партію. Тому щоденник закликав Айзенгавера до гострої кампанії, дорадивши йому „розмахнутися" якслід. Після паради Американського Легіону, у якій генерал узяв участь, маршуючи на чолі групи з Канзас, він відбув 80-мінутову конференцію з правним дорадником Республіканської партії, Джоном Фостер Доллесом в готелю Коммодор, з якої Доллес проголосив такий комунікат: „Ген. Айзенгавер погодився зо мною, що найважливіша з усіх справ, що стоять перед американським населенням, це справа закордонної політики і питання, чи ми маємо продовжувати цю політику, яка призвела нас з стану повної безпеки в 1945 р. до стану, який сам през. Труман назвав „смертельною небезпекою". „Я думаю, що ген. Айзенгавер самий вияснить цю справу, якщо він виголосить промову про закордонну політику. Він саме над нею працює. Думаю, що зміни будуть виложені так ясно, що ніхто не буде мати сумнівів, яка його політика. Надіюся, що його заява охопить теж і Корею тому, що ми не можемо легковажити факту, що ми находимося у більшій війні в тій країні".

Тай Вудс, новий директор стабілізації цін

Вашингтон. — През. Труман призначив новим директором Бюра Стабілізації Цін Тай Вудса, що досі займав становище контролоря комірного. Він приходить на місце Елліса Арналла, кол. губернатора стейту Джорджія. Арналл зрікся становища стабілізатора і перебирає назад свою адвокатську канцелярію в місті Атланта. Становище [...] стабілізації дуже тепер послаблене в наслідок поправки до закону про оборонну продукцію. Арналлові президент Труман висловив сердечну подяку за його зусилля, які припали на час великих непорозумінь завдяки натуги між юнією сталеварників і підприємцями сталевої промисловости. Новий стабілізатор Тай Вудс походить з Шікаго. Він прийшов до Вашингтону як референт для побудови федеральних домів.

Вирятувалися два літуни з зістріленого бомбардувальника

Панама Сити, на Флориді. — Двох виснажених літунів, що впали в море після помилкового зістрілення їхнього бомбардувальника Бі-17 над Мехіканським заливом, вирятувало судно прибережної сторожі і передало до шпиталю для провірки їхнього здоров'я. Один з них це сержант, 31-річний Чарлз Д. Джовнс, що походить з Меріден, Конн., другий це 22-річний літун Петро Р. Розінг, з Інглсайд, Ілл. Про інших членів залоги, що впали з бомбардувальником в воду, не звісно досі нічого. Вратовані літуни пливали сплавом 24 години після катастрофи, кидані хвилями, доки їх не побачив літак прибережної сторожі і не дав доручення судові поспішити на їхній ратунок. Одні з них був поранений в наслідок вибуху. Обидва твердили, що найбільш дошкулював їм брак води для згашення спраги.

Арештували чоловіка з наркотиками вартістю мільйон дол.

Ню Йорк. — Гарно одягненого чоловіка, що вийшов недавно з тюрми, арештувала поліція на вулиці, коли він ніс з собою синій мішочок, в якому находилося 100 унцій героїни, яку в дрібному продажу можна продати за мільйон долярів. Арешт оголошено щойно день пізніше, після того, як агенти федерального бюра наркотиків пізнали в арештованім Артура Вайса після його приїзду літаком з Клівленду. Він відсидів рік тюрми в Атланті за підроблювання грошей. Окружний інспектор з федерального бюра наркотиків твердить, що діяльність Вайса вказує на віднову ватаги Ваксі Гордона, що торгувала наркотиками. Арештування довершили детективи, діставши таємну вістку, що місцеві торговці героїною вислали на захід післанця, щоб привіз новий припас наркотиків.

СТІВЕНСОН ДВІЧІ СИЛЬНІШИЙ В ЮНІЯХ НІЖ АЙЗЕНГАВЕР

Ню Йорк. — Американський Інститут Публічної Опінії, якого директором є відомий Джордж Галлоп, оприлюднює вислід звідомлень від своїх кореспондентів про теперішній настрій серед членів робітничих юній щодо підтримки обидвох головних кандидатів на президента Злучених Держав, зобто генерала Двайта Д. Айзенгавера й губ. Адлея Е. Стівенсона. Показується, що демократичний кандидат має два рази більшу прихильність ніж республіканський. На питання, поставлене до різних членів юнії: „Якщо б вибори президента відбулися б сьогодні, яку партію ви хотіли б бачити переможеною?" — голосування випало так: Демократичну 63%; Республіканську 31%. Нерішених відповідей було 6%. Якщо виелімінувати число нерішених, тоді підтримка юнійних голосів для демократичного кандидата виносить 67% а для республіканського 33%. Коли порівняти теперішній вислід пробного голосування серед робітничих юній з вислідом у відповідні час перед виборами в 1948 р., то теперішній звіт інституту Галлопа дає республіканцям 7 відсотків голосів більше ніж у 1948 р. — Щойно після першої загальної промови на конвенції Американського Легіону критики зможуть оцінити вплив Стівенсона на загальну публіку. Хоч це неполітична промова, то з неї можна пізнати талант губернатора для приєднання слухачів, міркують критики.

ПАРАДА ЛЕГІОНУ В НЮ ЙОРКУ

Минулого вівторка відбулася в Ню Йорку одна з найбільших в історії цеї метрополії парад, яку влаштували учасники 34-ої конвенції Американського Легіону та в якій взяло активну участь коло 100,000 ве[...]ранів першої і другої світової війни, як теж теперішн[...] Кореї. Найстаршим рангою ветераном був г[...], що йшов в поході, як і кожний ін[...] приглядалося [...]лося

75,000 учас[...]ого

Ню Йорк. З[...]ав цією, Америка[...] який відбуває с[...] венцію в цьому[...] вав справді ве[...] яка виявилас[...] різнороднішиx[...] сіх кінців Ам[...] ді взяли участ[...]д- Легіону, а її [...]а- як запевняє ко[...]ду 3,000,000 видців. [...]ий, ся в год. 10 ранк[...]іхо- ці, а закінчився [...]цип- ввечорі, отже трива[...]едніми половиною годин. Н.

Гарріман перед[...] поза залізною заслоною

Боффало, Н. Й. — Аверел Гарріман, директор Адміністрації Взаємної Безпеки, передбачає, що кінець-кінцем „розкладові сили виявлять своє значення „поза Залізною заслоною". У промові, виголошеній на річному зібранні Американського Політичного Товариства він сказав, що „внутрішнє напруження, яке просякає неприродну і нелюдяну невільничу систему... послабить гніт диктатора". Дальше сказав Гаріман, що теперішнє положення в світі вимагає продовження й поширення теперішньої політики американського уряду, яку він назвав „прогресивною, ліберальною й динамічною. Ми знаємо, що ми найшлися в небезпеці, але ми теж знаємо, що ми вже на належній дорозі" — потішав зібраних урядовий промовець. Він це заторкнув промову ген. Айзенгавера на конвенції Американського Легіону в Ню Йорку, а саме цю точку, в якій Айзенгавер згадав про визволення поневолених країн з-під совєтського ярма. Не згадуючи генерала по імені, Гарріман назвав його думку поширюванням в Европі страху перед війною. Він остерігав перед передчасним повстанням народів під Совєтами; бо це дасть притоку Кремлеві „стояти на сторожі".

АРЕШТУВАННЯ В ІРАНІ

Тегеран, Іран. — Арештували провідника партії Сумка, яка зорганізована на фашістський лад. Арештування відбулося на домагання совєтської амбасади, яка жадала покарання всіх тих, що брали участь у протикомуністичних демонстраціях і спалили будинок Комуністичної партії.

Українське населення в Онтаріо на п'ятому місці

Торонтонська щоденна газета „Торонта Дейлі Стар" написала дві передовиці, 8 й 9 серпня, обговорюючи населення Канади, провінції Онтаріо, і міста Торонто. На підставі останнього перепису населення („цензу") з 1951 р. канадські національностеві групи представляються так: Британців є 6,709,685 (47.9 %); французів 4,319,167 (30.8%); німців 619,995 (4,4%); українців 395,043 (2,9%); скандинавців 283,024 (2%). У провінції Онтаріо, що є найбільше „британською" провінцією щодо населення, майже дві третині того населення становлять особи британського походження. Етнічні групи цієї провінції представляються в цифрах так: Британці 3,081,919 (61,8%); французи 477,677 (10,04%); німці 222,028 (4,8%); голяндці 98,373 (1,1%); українці 93,595 (2,0 %); поляки 89,825 (1,9%); італійці 87,622 (1,9%).

Населення Торонта в 1951 р. виказало: Британців 465,457 (69,9%); жидів 40,809 (6%); українців 23,383 (3,5 %); французів 21,865 (3,2 %); поляків 20,857 (3,1%); італійців 18,441 (2,7%); німців 11,585 (1,8%).

З цієї статистики видко, що українці в Канаді дальше є четвертою найбільшою етнічною групою, п'ятою в провінції Онтаріо, а Торонті третьою. Десять років тому українці в Торонто були шостою групою. Населення Торонта збільшилося через наплив великої кількости наших людей з європейської еміґрації. (За „Новим Шляхом")

АМЕРИКА ЗАПЕВНЯЄ БРИТАНІЮ В СПРАВІ ІРАНСЬКОЇ НАФТИ

Вашингтон. — Державний департамент у Вашингтоні запевнив уряд Британії, що місія президента нафтової компанії Сітіз Сервіс, Алтона Джовна, до Ірану є цілком приватна і неофіційна, та що в офіційній політиці уряду Злучених Держав не зайшли жадні зміни відносно того, щоб відмовляти та не давати жадної заохоти приватним американським нафтовим фірмам і особам до будь-яких порозумінь з іранським урядом, які могли б підважити становище Англо-Іранської Нафтової Компанії. Від часу виникнення англо-іранського спору, уряд Злучених Держав робив все можливе, щоб відмовити приватні американські фірми та особи від інтервенції в тому спорі, що могло б його перехилити на іранську або британську користь. Що більше, Злучені Держави, хоч і не офіційно, але своїм поступуванням в поодиноких випадках дали виразно до зрозуміння, що вони, вважали, що націоналізацію нафти та вивласнення Англо-Іранської Нафтової Компанії не було переведене згідно із законом, було однобічне та що закон в цьому випадку був по боці британців. Таким переконанням керувався теж американський представник в Міжнародному Трибуналі в Гаазі, голосуючи в користь і по лінії становища Британії. Тимчасом в самому Ірані зв'язується великі надії з приїздом очолюваної Джовнсом приватної нафтової місії, вважаючи, що вона розв'яже всі нафтові комплікації Ірану. Що більше, іранська преса твердить, що Джовнс та очолювана ним компанія Сітіз Сервіс, яка досі вела свій „бизнес" тільки в Злучених Державах і в Мехіко, перебере тепер адміністрацію іранської нафти, її продукції і продажу, та керуватиме нею, як агенція іранського уряду, поширюючи засяг свого діяння теж на Европу та Близький Схід.

Магічний килим ЗДА працює далі

Бейрут, Ливан. — За один день американські літаки вспіли перевезти з Ливану до Савд Арабії понад тисячу мусулманських прочан, які з усіх країн Середнього Сходу користають з рідкої нагоди даром відбути прощу до Мекки. На летовищі ще 8 тисяч прочан чекають на свою чергу. Коли вони довідалися, що не всі зможуть на час дістатися до Мекки, то сум і розпач запанували на їхніх обличчях. Мусулманська преса вже з признанням пише про гуманне діло уряду ЗДА і стверджує, що „Всесильний Бог винагороджає добрі діла", а Коран каже, що „добрі діла вимазують злі вчинки". [...] совий офіцер при [...] ті стейту Мк[...] вився в ці[...] спосіб, [...] свою п[...] мусул[...] жди [...] кому[...]

Москва проти „елеґант[...]

Москва. — „Літературная Газета" критикує ті совєтські родини, які подавали своїм дітям чужі „елеґантні" імена, такі як Ізольда, Ельдорада, Елеонора, Азалія та Елла. Часопис радить давати „чисто російські" імена, і не назива[...] ти [...] Ізол[...] зета [...] нома[...] і пріз[...] а Ів[...] Комба[...] встів [...] Детекто[...]

УРЯДОВА ХАРАКТЕРИСТИКА [...]

Вашингтон. — Тут щойно появилася друком велика на 376 сторінок урядова „Історія Д.П." — кінцеве звідомлення урядової американської Комісії Переміщених Осіб про її переселенчу акцію. Звіт, підписаний трьома членами тої Комісії: Джоном Гіббонсом, Едвардом О'Коннором та Гері Розенфілдом, був приготований згідно з постановою закону та предложений особисто президентові Труманові і Конгресові Злучених Держав кілька днів тому. В книзі, крім вичерпуючих інформацій про працю Комісії та про переведену нею переселенчу акцію, подано теж загальну характеристику визнаних урядом добровільних допомогових агенцій, які брали участь в тій акції. Окремий розділ присвячено в книзі теж нашому Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові, про який сказано:

„Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), заінкорпорований як добродійна організація в червні 1944 року, був активний в допомоговій праці для українських втікачів в Европі вже перед визнанням його офіційно до такої праці урядом Злучених Держав. Репрезентуючи багато соток громадських, релігійних, виховних та братерських організацій, зложених з американських громадян українського походження, ЗУАДКомітет був зорганізований з метою допомоги американцям українського походження та українським втікачам. Він черпав свої фонди з членських вкладок, добровільних внесків та з пожертв в грошах і натурі. В додатку до іміґраційної служби, ЗУАДК був заангажований в широкій допомоговій акції, постачаючи медикаменти, харчі, одяги та іншу допомогу. Приблизно 138,622 українських переміщених осіб в Австрії і Німеччині на початку 1948 року стали безпосередньою проблемою ЗУАДК. Тому, що репатріяція взагалі не входила в рахунок, а переселення було єдиною розв'язкою, ЗУАДК заохочував до еміграції до Південної Америки, Австралії, Нової Зеляндії і до Канади, заки була запланована програма переселення до Злучених Держав. В намаганні заінтересувати американську публічну опінію вартостями українських хліборобів, ЗУАДКомітет скликав мітинги в Меріленді, Вірджінії, Висконсин, Тексасі, Південній Дакоті та Оклагомі.

В результаті тих мітингів фармері Меріленду і Висконсин вже на початках внесли аплікації на спровадження коло 500 фармерських родин. Теж інші стейти виявили заінтересування тою програмою. Зареєстрований в Дорадчому Комітеті в справах Добровільної Закордонної Допомоги та для участи в програмі переміщених осіб і допомоги та переселення німецьких вигнанців, поза-зональних втікачів, європейських втікачів на Далекому Сході, ЗУАДКомітет до 30-го червня 1952 року причинився до переселення приблизно 33,000 іміґрантів, що приїхали до Злучених Держав на підставі Акту Переміщених Осіб. Цих втікачів приймали в портах добровільні працівники, що допомагали їм теж в переїзді до понад 70 переселенчих осередків, приміщених по цілій країні. В Европі ЗУАДК започаткував професійний перевишкіл, доповнюючи його інструкціями в мовах багатьох країн, призначених на переселення. Газети українською мовою були широко використані для поінформування переміщених осіб про життя в Злучених Державах та для допомоги спонсорам в проблемі достосування переміщених осіб."

НОВА „ПАРТІЙНА ДИСЦИПЛІНА" В СОВЄТАХ

Москва. — Центральний Комітет Комуністичної партії наказав вчора всім клітинам партії почати „широкі дебати" на тему проголошених вже раніше пропозицій щодо змін організаційної схеми партії та нових дефініцій її завдань і цілей, що мають бути ухвалені на XIX з'їзді партії, який почнеться 5-го жовтня ц. р. Дебати на цю тему наказує Нікіта Хрущов, член Політбюра. Його наказ негайно виконала „Правда", орган Центрального Комітету партії, та широко коментує не тільки нові пропозиції, але й теперішнє становище в партії. „Правда" зокрема звертає увагу на „партійну дисципліну" та на „права і обов'язки членів". Вона закидує „партійним органам", що вони досі були однобічні в прийнятті нових членів до партії, бо керувалися головно знайомствами, приязню та спорідненням, не зважаючи на вартість кандидатів. Усім членам партії „Правда" закидує апатичність та пасивність. Відносно дисципліни, „Правда" твердить, що деякі члени вважають, що в партії є дві дисципліни, — одна для низових, а друга для керівних членів. „Партія не може стерпіти такого антипартійного розуміння дисципліни, що наносить багато шкоди партії і державі" — твердить „Правда", закидуючи льокальним керівним органам партії, що вони не допускали до критики і самокритики, скривали недомагання і недостачі в партії і толерували „нечесну поведінку" деяких членів і органів місцевих партійних клітин, чого не сміє бути в майбутньому. З загальних коментарів „Правди" та з проголошення Хрущова виходить недвозначно, що у зв'язку з новими пропозиціями та змінами в партійній структурі може прийти до нової масової чистки в самій партії та рівночасно до більшого затіснення диктатури. — Очевидно, що наказана дискусія та критика внутрі партії відноситься тільки до звичайних низових членів і клітин партії, а не до її „вождів" та керівних органів.

Переговори в Панмунджом знову відложено

[...]кіо. — Аліянтські і ко[...]чні військові представ[...] ведуть в Панмун[...]говори в справі пе[...] Кореї, зібралися [...]після однотижне[...] Наради тривали [...] їх висліді пе[...] відложено на [...] вже п'ятий з [...] сесія обидвох [...] відбутися 4-го [...]ди, подібно як і [...]разів, відложено [...] аліянтської де[...] комуністи і цим ра[...]гнули жадної но[...]ції на кінцеві пред[...] аліянтів в справі [...] єдиної ще важливі[...]рної проблеми відносно [...]тріяції полонених. Аліян[...]и не відступають від свого становища та погоджуються репатріювати тільки тих — 83,000 з усіх 170,000 китайських і північно-корейських полонених в їхніх таборах, які під час перевірки добровільно зголосились до повороту до своїх опанованих комуністами країн. Комуністи, натомість, дальше домагаються примусової репатріяції усіх полонених, навіть коли б до цього треба було вжити сили. В аліянтських колах це сподіються, що теперішні совєтсько-китайські наради в Москві можуть видвигнути якусь нову розв'язку тої спірної справи, хоч з другого боку факт, що комуністи почали будувати в Панмунджом дерев'яні і муровані приміщення для своєї делегації вказував би на те, що вони приготовляються на довші переговори, які вже й так тривають другий рік.

Британський ракетовий літак перелетів Атлантик два рази за 8 годин

Белфаст, Північна Ірляндія. — Англійський ракетовий бомбовик типу Кенберра пролетів туди й назад з Ірляндії до Америки за 7 годин і 59 мінут. Літак витратив на свою подорож 10 годин, бо 2 години і 1 мінуту стратив на наповнювання машини. Бомбовик відлетів з літовища Алдергров в Північній Ірляндії і за 4 години і 34 мінути прибув до Гандеру в Новій Фундляндії. Відворотна подорож тривала тільки 3 години і 25 мінут. Підчас цього лету здобуто два нові рекорди. Перший за найкоротший переліт з Америки до Европи, і другий за переліт туди й назад Атлантику в одному дні.

Совєти хочуть іти на прощу на гору Атос

Москва. — Совєтська Православна Церква опублікувала своє домагання, щоб грецький уряд дотримував постанови договору з 1878 року, згідно з яким православні прочани чоловічої статті мають право відвідувати гору Атос. Ця вимога друкувалася в місячнику Московського Патріярхату, і в ній нарікається, що греки гелеңізують гору Атос, на якій 1914 року були 6,000 „російських" черців, 1934 вже тільки 1,500, а під час другої світової війни тільки 400 або 500.

„ДРУГА ФАЗА" СОВЄТИЗАЦІЇ СХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина. — Офіціяльні і довірочні повідомлення з опанованої комуністами Східної Німеччини вказують, що там почалася „друга фаза" совєтизації тої країни, завданням якої є завершити перебудову і реорганізацію Східної Німеччини цілком на совєтський лад по XIX з'їзду комуністичної партії в Москві 5-го жовтня. Після нової зміни адміністраційного поділу совєтської зони та „першої фази" соціялізації господарства, тепер започатковується „другу фазу", скеровану на завершення тої перебудови. Це теж вказувало б, що Москва вже втратила надію на можливість підступного об'єднання Німеччини та захоплення під свій вплив теж західних зон. В поінформованих колах заповідають, що в рямках тої „другої фази" совєтизації Східної Німеччини передбачується теж радикальну акцію проти католицької і протестантської церков. Акція проти церкви буде поведена на такий сам лад, як її переведено в інших сателітських країнах. Поступово будуть виарештовані єрархи тих церков та поставлені перед суд під закидом політичних проступків, звичайно „шпигунства" і „державної зради", а на їх місце будуть встановлені комуністичні церковні органи, що переберуть майно та до повної ліквідації церковного життя будуть ним завідувати. Тимчасом із східно-німецьких міст повідомляють, що новий адміністраційний поділ там створив повний хаос і замішання і навіть комуністичні лідери й урядники не знають до яких районів належать поодинокі міста і яких областей належать поодинокі райони.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЗАБУТА НАЦІЯ"

„Справа волі існує всюди. Вона давить вірменів і чехів, тунізців і єгиптян. Але про один нарід аж надто часто забувається — про нарід України, що є теж за залізною заслоною", твердив сенатор Еверетт Дірксен, республіканець з Ілиной, промовляючи минулої неділі на „Українському Дні" в Шікаго.

Потвердження цеї правди, гіркої і трагічної не тільки для українців, але й для Америки та цілого вільного світу, не треба шукати далеко. Зараз наступного дня після виступу сенатора Дірксена, в понеділок 25-го серпня в Ню Йорку на відкритті конвенції Американського Леґіону в Медісон Сквер Ґарден промовляв республікаський кандидат на президента ген. Двайт Айзенгавер. Він теж говорив про справу волі та большевицької тиранії. Його слова на цю тему настільки інтересні, що їх варто зацитувати. Ген. Айзенгавер твердив: „Нам загрожує велика тиранія — тиранія брутальна в своїй примітивності. Це тиранія, що загнала тисячі і мільйони людей в невольничі табори та намагається підкорити собі ввесь людський рід... Перегляньмо в своїй пам'яті ці країни, які колись були незалежні, а сьогодні дусяться в російській защіпці. Латвія і її мільйон населення. Естонія з одним і четвертиною мільйона населення, та Литва з більше ніж вдвоє стільки населення. Польща і її 25 мільйонів, країна, що від століть була бастіоном проти татарських нападів. Східна Німеччина і її 17 мільйонів. Східна Австрія і її два мільйони. Чехословаччина і її 12 мільйонів, держава, що зродилася в чехословацьких радах в Америці. Альбанія і її дванадцятьсот тисяч. Болгарія і Румунія та їх 23 мільйони. Всі ці народи є з нами кровно споріднені. Скільки людей живе сьогодні у великому страсі, що вони ніколи не почують вже про свою матір, діда чи брата? Чи можемо ми сп[illegible] вати, коли мільйони наших рідних залишаються в нев[illegible] Американське сумління ніколи не може зазнати сп[illegible] довго цим народам не буде відновлена можливіс[illegible] мим панами своєї власної долі!"

Україна — „забута нація". Поляки, чехи [illegible] гари, альбанці та всі інші народи Східної [illegible] разом взяті мають малощо більше населення [illegible] Україна, хвилюють американське сумлінн[illegible] вера, який, проте, без хвилювання може пе[illegible] над долею сорок-мільйонового українського [illegible] гічнішою з трагічних, та над долею понад 10[illegible] поневолених неросійських народів Совєтсько[illegible]

Це не є докір в бік ген. Айзенгавера. [illegible] добре здаємо собі справу, що ані ген. Айзенга[illegible] дент Труман, ані державний секретар Ачесон [illegible] інший американський державний муж на офіц[illegible] новищі та в рямках теперішньої американської [illegible] політики не можуть виразно забирати слова в сп[illegible] що вони вважають „властивим" Совєтським Сою[illegible] ран, Ялта, Потсдам та взагалі недавнє воєнне побр[illegible] з совєтським тираном грає тут свою ролю і промовч[illegible] України та інших неросійських народів Совєтського Со[illegible] в таких офіціяльних виступах ще далеко не значеть, що Айзенгавер та інші американські державні мужі про них забули. Навпаки, виступ секретаря внутрішніх справ Чепмена на П'ятому Конґресі Американських Українців та безліч інших виступів могли б доказувати цілком інше.

Проте вважаємо, що американська офіціяльна політика робить велику помилку, „забуваючи" про Україну та про інші неросійські народи Совєтського Союзу хочби тільки в своєму офіціяльному курсі. Те, що Америка та інші західні країни були „забули" про Україну та про інші перші жертви большевицької аґресії після першої світової війни, стало головною причиною величезного ланцюга трагедій, включно з другою світовою війною та безпосередньою загрозою третьої. Промовчування і дипломатичний чи будь-який інший такт з тиранським Кремлем на ніщо не здадуться і якщо не будуть причиною нових трагедій, то теж не дозволять відтяжити сумління вільного світу за всі дотеперішні трагедії. Це сумління буде чисте і зможе успокоїтись тільки тоді, як не тільки теперішні сателіти Москви будуть звільнені, але як панами своєї власної долі будуть всі без виїмку великі і малі народи, на спинах яких розбоєм і терором збудована сьогоднішня тюрма народів — СССР.

М. Дудра

Пляни суспільного медичного обезпечення

Від кількох літ ведеться в Америці жива дискусія на тему суспільного медичного забезпечення, пропонованого през. Труманом. Плян цей незреалізований досі через завзяту опозицію республіканської фракції Конґресу. Тим менш можна сподіватись його реалізації на випадок республіканської виграної в листопадових виборах, бо так сам Айзенгавер як і республіканська партія висловлюються цілком виразно проти його здійснення.

Саме населення країни теж поділене в своїх думках щодо необхідности чи доцільности такого забезпечення. Проти цього пляну виступають в першу чергу лікарі. Вони зараз у виїмково вигідному положенні, як одна з найкраще платних професій в Америці та в світі. Ясно, що їм медичного забезпечення непотрібно. І тому нічого дивного, що Американська Асоціяція Лікарів зібрала від своїх членів 1 мільйон долярів на поборювання плянів Трумана.

Проти забезпечення виступають теж багатші круги населення. Вони теж не потребують його. Вони можуть дозволити собі на найвищі лікарські та шпитальні оплати. Зате справа ця є пекуча для широких кругів населення, яке у випадку хвороби дослівно руйнує свій бюджет, або не одержує належної лікарської опіки.

Чи така багата нація як Америка не могла б забезпечити всьому населенню відповідної лікарської опіки? Чи не було б це великим добром [illegible] їни, коли б при від[illegible] авленні медич[illegible] чесено здоро[illegible] ї? Скільки [illegible] ено б на[illegible] арських [illegible] дукова[illegible] здоро[illegible] в по[illegible] висо[illegible] ожна [illegible] овід[illegible] ви, а [illegible] го ме[illegible] падки, [illegible] ечення [illegible] користь [illegible], тобто [illegible] ння. Тут, [illegible] ю непоро[illegible] вники пляну [illegible] азивають його пропозицію „соціялізованою медициною" і тим відстрашують і декого з кругів, в користь яких цей плян подуманий. Ясно, що „соціялізована медицина" не може нікому подобатись. Така медицина практикується в Совєтському Союзі. Там лікарі це державні урядовці, які одержують сталу платню. Лікарі не мають вибору пацієнтів, а пацієнти не можуть вибирати лікарів. Хворий чоловік мусить іти до лікаря, якого йому призначать. Такий лікар не дбає за пацієнта. Він дістане все однакову платню, чи він добрий фахівець чи злий, чи прийдуть до нього пацієнти чи ні, чи він обслужить одного пацієнта чи сто.

Противники пляну Трумана саме так і представляють його пропозицію. Тимчасом в дійсності є велика різниця між „соціялізованою медициною" Совєтського Союзу і „суспільною медициною" Трумана. Ця остання це ніщо інше як польська „каса хворих", або німецьке „кранкенферзіхерунґ", добре відомі нашій новій іміґрації. Це система медичної служби, яка зараз практикується в багатьох країнах, які з соціялізмом не мають нічого спільного. Отаке забезпечення заведено в Німеччині саме в час, коли соціялістичну партію проголошено нелеґальною. Таке забезпечення це точно те саме, що забезпечення в „Блу Крос", чи в іншій приватній американській забезпеченевій фірмі, тільки що воно охоплювало б ціле населення, давало б всі медичні послуги, та було б дешевшим. Ясно, що воно було б обов'язкове.

Плян Трумана дуже простий. Кожний робітник та кожний самозатруднений платив би щомісяця невеличку суму (певний відсоток від заробітку) як вкладку до Народного Фонду Медичного Забезпечення. У випадку робітників певну суму платили б теж їхні працедавці. Така система фінансування застосована вже у випадку старечих пенсій, згідно з Законом Суспільного Забезпечення з 1935 р.

Вплачуючи такі вкладки, забезпечений та його рідня мали б право на безкоштовне лікування, тобто кошти їх лікування покривалися б з забезпеченевого фонду, до якого вони вже наперед вплатили свою повинність. Всі кошти лікування — лікарські, шпитальні, клінічні, ляораторійні, хірургічні оплати, а навіть лікарства — оплачувалися б з забезпеченевого фонду. Згодом і дентистична обслуга та дентистичні матеріяли були б оплачувані з цього фонду.

Лікарі мали б вибір співпрацювати з Фондом, або вести приватну практику. Співпрацюючи з Фондом, вони могли б теж давати додаткові приватні услуги на евентуальне бажання пацієнтів. Це саме відноситься до шпиталів, клінік, ляораторій тощо. Лікарі могли б вибирати пацієнтів, а пацієнти в свою чергу мали б вільний вибір лікарів.

Чи при такій системі пацієнт міг би рахувати на таку саму совісну обслугу лікаря, як він її має тепер (якщо взагалі її має)? Це саме суттєве питання. Воно одиноке відстрашує деяких людей від такої системи. Думаємо, що так. Думаємо, що і при такій системі лікар мусів би бути добрим фахівцем та совісним лікарем, коли хотів би заробити на прожиток. Чим кращий лікар, тим більше пацієнтів він мав би, тим більш прийшло б йому з Фонду. Поганих лікарів населення оминало б. Що оплати за різні лікарські обслуги були б в багатьох випадках менші як є тепер, це вже друга справа. Та вони вповні вистачали б на приличний прожиток лікарів, а при тому все населення мало б належну лікарську обслугу при відносно низьких коштах.

Ясно, що здійснення пляну Трумана вимагає збільшення медичного персоналу та лікувальних заведень. Інакше, при системі медичного забезпечення та при відповідному напливі пацієнтів, існуючі лікарські сили та заведення були б перевантажені, що довело б до погіршення лікарської обслуги. Тому то плян Трумана предвиджує теж приділення відповідних фондів на розбудову лікарського персоналу та заведень.

Побіч загальної скількости лікарів та медичних заведень, важливим є теж їхнє розміщення. Відомо, що лікарська обслуга є недостаточна в аґрарних районах, де населення забідне, щоб дозволити собі на належну лікарську опіку, а тим самим дати змогу прожитку лікарям. Таке забезпечення розв'язало б і цю проблему. Забезпечене сільське населення запевнило б прожиток лікарям та одержало б належну обслугу.

Дехто уважає, що справа медичного забезпечення не є пекучою. Багатші можуть оплатити приватних лікарів, а бідні мають доступ до добродійних лікарських заведень. Це правда. Але чи гідність американського громадянина, навіть найбіднішого, не вимагає цього, щоб він був управнений до лікарської опіки, замість користати з понижуючої добродійности? Чи ми не можемо дозволити собі на більш гідне та простіше поставлення справи? Чи ми мусимо бути здані на понижуючі та консумуючі час перевірки убогости хворих людей? Впрочім і за цю добродійність суспільство платить в такий чи інший спосіб. А що казати про тих, які не є ні багаті ні такі бідні, щоб перейти перевірку убогости та дістатись до добродійного заведення?

Маємо вже в Америці забезпечення на старість та частинне забезпечення від безробіття, як також забезпечення на випадок нещасливих випадків на праці. Думаємо, що тепер черга на медичне забезпечення.

В. Макаренко

„СССР БЕЗ МАСКИ"

(Про книжку А. Височенка)

Перед нами цікава книжка А. Височенка „СССР без маски", видана в Буенос-Айресі. Автор її — колишній совєтський журналіст, що працював у газеті „Комсомольская Правда", в ТАСС'і, в центральних часописах совєтської України та в радіо. Добре знаючи життя і побут різних клясів „безклясового" суспільства СССР, [illegible] облудну мас[illegible] і показує [illegible] личчя. [illegible] заганя[illegible] до к[illegible] окр[illegible] ш[illegible] л[illegible] н[illegible] за[illegible] те[illegible] тяг[illegible] заги[illegible] йонів [illegible] не, пог[illegible] селянство [illegible] госпи, щоб [illegible] їжі". Так Постиш[illegible] мільйонів закатованих селян „будував" большевицький кривавий „соціялізм". В той час як селянство масово гинуло від голодної смерти, партійно-совєтський актив діставав „мікоянівський пайок", харчувався в розкішних їдальнях „двадцятках", маючи вдосталь білого хліба, м'яса, масла, кав'яру, шоколяди і т. д.

В одному з нарисів Височенко скидає маску з „соціялістичного змагання", „стахановщини" і показує, що за ними криється нечувана в світі експлуатація пролетаріяту. Автор документально показує, що всякі так звані „стахановські" рухи плянувала і організувала сама партія.

Сенсаційні відомості подає автор про готування повстання проти Сталіна. За дві години до початку повстання начальник політичного управління Червоної армії Ян Гамарник, що належав до змовників, попередив Єжова, а сам застрелився. Комдив генерал-лейтенант Петровський [illegible]н всеукраїнського старос[illegible] Петровського) мав вико[illegible] смертний приговор над [illegible]. Ось як пише автор [illegible] лян державного пе[illegible] а словами офіцерів [illegible] московської проле[illegible] ізії:

[illegible] ди, вечором, на [illegible] цистської варти, [illegible] м пролетарської [illegible] млю ввійде ге[illegible] нт Петровсь[illegible] айно заарешто[illegible] ів політбюра. [illegible] оручно і насам[illegible] ал Петровський [illegible] таліна. Прибула [illegible] о знищує всіх ін[illegible] політбюра... Про [illegible] у Москві маршал [illegible] кий умовним сиґна[illegible] віщає командувачів [illegible] ових округ... Рівно о [illegible] одині 30 хвилин, в час, [illegible] оли з Москви на цілий світ передають нічний випуск „Последних известий", маршал Тухачевський через радіо оголошує такий комунікат: „Виконуючи волю і найпалкіші бажання всіх народів Совєтського Союзу, Верховне Командування Червоної Армії, із співучастю командирів і бійців, вчинило в країні державний переворот. Сталін і члени Політбюро розстріляні... Найвищу владу в Совєтському Союзі перебрала військова Директорія на чолі з маршалом Тухачевським Михайлом Миколайовичем. В національних республіках, краях та областях вся повнота влади передається відповідним командувачам військових округ.

Негайно, після перебрання влади в свої руки, Військова Директорія ухвалила постанову, яка віднині стає чинною на всьому терені СССР:

Пункт 1: Комуністична партія з усіма її організаціями відокремлюється від держави.

Пункт 2: Розпускається криваве терористичне НКВД. Утримання потрібного порядку і спокою в державі покладається на армію й місцеву міліцію.

Пункт 3: Цілковито скасовується рабський колгоспний устрій.

Пункт 4. Запроваджується дрібна торгівля і вільний дрібний промисел.

Пункт 5. Встановляється воля релігії.

Пункт 6. Звільняється від кари й підсудности всі дотеперішні політичні в'язні.

Слухайте дальші постанови.

Вітаємо народи Совєтського Союзу із знищенням темної сталінської сваволі, з поваленням ненависного режиму катів, ошуканців і пройдисвітів! Закликаємо всіх громадян до активної співпраці в творенні вільного й щасливого життя в нашій країні!

Військова Директорія".

Та не довелося цим плянам здійснитися. Люта помста, нечуваний кривавий терор потопив у крові і в муках спробу визволитися від сталінської тиранії.

В гостро сатиричному нарисі „Червоне дишло" автор викриває комедію совєтський „виборів" до Верховної Ради.

(Закінчення на стор. 3)

Політичне пристосування в Арґентині

Замовлення кристальової домовини в Злучених Державах арґентінським урядом — про що сповістили щойно телеграми, — щоб у ній покласти тіло небіжки Еви Перон і зберігати його для потомности, пригадує на недавні маніфестації арґентінського населення для вшанування померлої, заки її похоронено з небувалими, військовими почестями. Це вказує на свого роду „містицизм" у відношенні до „Евіти" не тільки примітивного населення, але й самого уряду, який стоїть підо впливом президента Хуана Перона. Виглядає, що урядові кола хочуть використати популярність Еви для політичних внутрішних цілей, які знову можуть мати значення в міжнародній політиці.

Відомо, що за свого життя, Ева Перон була покровителькою Генеральної Конфедерації Праці, тобто головної арґентінської робітничої організації. Тому, що небіжка була дуже чутлива, то її вплив відбивався на частих змінах настрою робітничої організації до уряду, як такого, і Ева часто мала більший вплив на уряд ніж самий президент. Це знову відбивалося на стосунках високих військовиків до президента, бо військовики це сила в країнах Латинської Америки, отже і в Арґентіні. Коли Ева перестала діяти, то її посмертний вплив на маси може використати уряд, тобто генерали й президент Перон, на підставі взаємного порозуміння, а не, як бувало в недавному минулому, на підставі особистих примх жінки президента. У минулому президент мав підставу обурюватись на такі прояви, як наради пані президентової з робітничими делеґаціями в будинку міністерства праці в справі розділювання урядових допомог для різних робітничих груп, або й поодиноких родин. Серед такого положення голова Генеральної Конфедерації Праці, Хосе Дж. Еспехо, присвоював собі нераз повновласті сеньори Евіти, вмішуючися навіть у справи, якими завідували генерали. З того поставала така нісенітниця, що Еспехо, використовуючи авторітет Еви Перон, пробував вводити робітничу диктатуру, аспірації на яку мав президент чи його військове оточення. Після похоронів Еви президент Перон мусить добре маневрувати, щоб виминути конфлікт між собою й Генеральною Конфедерацією Праці, або між конфедерацією й військовиками. Про президента Перона говорять загально, що це талановита людина й тому треба надіятися, що він якось погодить розбіжні амбіції одиниць і груп.

Одначе тут не йде про самі особисті амбіції, тільки про економічні, на які уряд має великий вплив. У перших місяцях теперішнього року кошти прожитку кількома наворотами росли вгору. З уваги на те, уряд мусів присвятити багато уваги на роздачу допомог для убогого населення. Для цієї цілі покликана була Фундація імені Еви Перон, яка заступила місце приватних добродійних організацій. Фундація, користуючися урядовою повагою, накладала на бизнесменів і на робітників обов'язок давати значні пожертви так, що річний прихід Фундації виносив 250,000,000 американських долярів, без обов'язку складання прилюдних звітів з своєї господарки. Опіку над цією установою хотіла б втримати тепер Генеральна Конфедерація Праці, але на перешкоді стоять генерали. Президент мусить добре застановитися, по котрім боці станути, щоб утримати свою повагу, а з тим і вплив на бідні маси.

Це тим важче, що Арґентіна перший раз в своїй історії почала ввозити збіжжя на прожиток населення, замість його експортувати в чужі країни і впливати на ціну збіжжя на світовому ринкові. Виявилося, що політика Перона в напрямі переміни Арґентіни на промисловий край, це обосічний меч. Як у країні забракне хліба, то уряд мусить добре потурбуватися, щоб здобути ринок на свої промислові вироби і в заміну за них дістати збіжжя. Після смерти Еви не можна буде рахувати на самі чуттєві впливи на маси населення і треба буде поважно подумати, як заспокоїти їхні економічні потреби.

Микола Понеділок

КАРА БОЖА

Рятуйте мене друзі й недрузі. Поспівчувайте мені хоч на цента, бо без моральної підтримки якщо не вмру, то обов'язково тріснy на двоє. Така журба загніздилася у моєму серці, що просто немає апетиту дихати. І гризе вона мене день і ніч, як заєць капусту.

Почалося все вечірньої години. Я сидів біля телевізії і окультурювався. Якраз на екрані два енерґійні боксери „фіксували" один одному обличчя. Атлет в білих підштанцях масажував лице чорній штанині. Масаж був, видко, сердечний, страшний, бо інтеліґентне обличчя противника за декілька хвилин перетворилося на печений гарбуз. Я дивився на телевізійне бойовище і тетерів від захвату. Картина бійки, кажу вам, була така грандіозна хоч пиши акварелю. Мій естетичний культурний відпочинок перервала дружина. Вона вийшла з кухні і своїм генеральським наставленням приголомшила мене, або, освідчено висловлюючись, збила мене з пантелику.

— Колю, — почала вона, — сьогодні їхала з праці автобусом — таке стовпище було — думала, що задушать.

— Не думай, — відповідаю їй, — про самогубство, Ганю. Життя таке гарне, „засекуроване"; я ось відпочиваю, ти ходиш і дихаєш повітрям з холодильника. Чиста тобі гармонія душі і тіла.

— Ти мені зубів не замовляй, — твердить своє дружина. — Кажу, в автобусі мене ледве не задушили, прийми це до уваги і запам'ятай.

— Приймаю і пам'ятаю, — втрачаючи нормальну температуру, згоджуюсь з її фантазією. — А що далі?

— Далі страшного нічого не буде, — говорить вона — треба купити авто і на власній бензині подорожувати.

Моє серце ойкнуло так, що навіть чуб на маківці захвилювався.

— Ти, золотце, — питаю, — жартома хочеш мене перелякати? Кепські жарти і неповага до моїх скромних нервів.

— Які там жарти, — підвищуючи клявіятуру голосу, дивується вона. Мені вже набридло тиснутися по автобусах. Штовхають тебе, мов м'яч, по всіх усюдах, аж в голові гуде.

Я відчув, що втрачаю лагідність мови.

— Не грай, — прошу її, — на моїх нервах увертюри. — Це ж тобі не фортепіян. Де ми триматимемо твоє авто. Хіба що будемо заносити щовечора до пивниці котам на оглядини.

— На вулиці стоятиме, — заспокоює дружина. Будуть проходити друзі — глянуть на наш транспорт, добрим словом згадають, а ворогів від злости колючки під боки шпигатимуть. Купуй, кажу!

—— • ——

На другий тиждень наша сімейка — дружина, я і пес „Ґанґстер" вперше під'їхали до своєї хати на власному авті. Обидві сторони вулиці були забиті приватним і „комерційним транспортом. Лишилося вільне місце біля пожежного кранту.

— Ось тут можна й об'якоритися, — зиркаючи на крант, мовить до мене дружина.

— Не знаєш конституції вуличного руху, голубко, — перечу їй. — Коли тут кинеш якоря, то через хвилю поліція попросить нас з галуззям його виривати. Бачу, від цих слів в очах дружини блиснули незрозумілі вогники.

— Чому б то поліції турбуватися чужим маєтком, — не вгавала вона.

— Серденько, ти ж не знаєшся на шоферській індустрії, — з'ясовую їй. — Наприклад, ми заставляємо крант нашою новою карою. Починається пожежна баталія. Приїжджають глядіятори, щоб боротися з вогнем. А тут водяний крант нашим автом забарикадовано. Чим вони будуть гасити стихію — „томейто джусом" чи „кока-колою". Га?

Мої наукові доводи, мабуть, переконали дружину, бо вона вже мені ніяково сказала:

— Як неможна то й не треба. Гони „кару" де інде та паркуй.

Всміхнулася харитативно до мене, погладила пса і пішла веселити помешкання. Я з „Ґанґстером" лишилися наодинці. Взялися шукати причалу для нашого „Форда". Проїхали вздовж рідної вулиці — все „запарковано", нема де колеса втиснути не то що авта. Переїхали на чужу територію. Шукаємо по сусідніх вулицях — той самий печальний пейзаж: все запрацьовано, ні одного вакантного місця.

Нарешті, о сили небесні, я примітив біля одного будинку вільну площу, та де там площу — цілий вільний автоаеродром.

Штовхаю повним ґазом моє авто під хідник. Вже відчинив дверцята, щоб пса випустити на волю, як на бруку виросла місіс років п'ятдесять і зав'язала зі мною приблизно таку розмову:

— Це ви додумались своє авто під чужий дім приволочити?! Бійтесь Бога, не дасте моєму синові оженитися.

— Хай жениться, — кажу, — я зовсім не збираюся розбивати сімейного контракту.

— Та як же ж женитися, коли ви дорогу загородили. Він ось-ось приїде з церкви трьома „карами", а перед хатою якийсь самозванець примостив старого трактора.

— Пані, — кричу, — начепіть окуляри і проведіть інспекцію. Це не трактор, а нове люксусове авто „Форд". Я оскаржу вас за навмисну дискримінацію Єс!

— А я, — репетує місіс, — оскаржу вас за розбиття шлюбу в розквіті церемонії. Якщо маєте жменю совісти — рушайте звідси своїм „троком" під три вітри. Очистіть дорогу весільному карнавалові, бо інакше покличу тягача з цепами і він вас вивезе з пір'ям на автомобільний цвинтар. Клянусь! Синочок був в критичних літах. Тридцять з крапкою минуло. Вже можна було зачислити до хронічних кавалерів. Насилу вмовила одружитися. І ось тобі — поїхали вінчатися, а нечистий приніс під хату репаний „джонк" і закоркував молодятам дорогу додому.

Вислухавши весільну промову місіс, без сперечань поїхав далі на розшуки. Від такої волокити думки почали кружляти, мов на каруселі. „Порядки, — гадаю про себе, — в Америці. Кожний смертний тільки народиться — зараз ряхубу з мотором купляє". Закортіло курити. Лівою рукою направляю стерно на зелене світло, а правою роблю обшук кишені. Цигарок нема. Хоч віднайшов ґудзик від сорочки, але його використати для курева майже неможливо. Зупиняю авто і звертаюся з проханням до собаки:

— „Ґанґстер", — кажу, — сиди біля керма і зображуй живу культурну істоту. Я зараз повернуся.

Не встиг прицінитися до цигарок, як помітив, що моїм автом зацікавився поліцай. Стоїть і щось записує. Потім нагнувся і, мов у люстро, заглядає до номера. Мені під ноги ніби хто жару підсипав — як дремену з крамниці, аж східці затріщали.

— Гало, — кажу, — містере поліцаю! Не закуріте часом для розгладження нервів.

— Не вживаю опіюму — відповів суворо поліцай; і насторбучився поглядом на мене. — Чому ви напризволяще кинули авто посеред дороги і загороджуєте вуличну атмосферу.

— Вибачте, — пояснюю йому, — я й не думав загороджувати атмосфери. Повз мій „Форд" може пройти ще ціле стадо слонів не то що цивілізоване авто. А потім, — кажу, — моя „кара" не стояла напризволяще. Я лишив біля керма „Ґанґстера". Поліцай вмить остовпів.

— Кого??!

— Пса, „Ґанґстера".

Доглядач порядку заглянув до середини і октавою протягнув:

— Т-ю-ю! Пес завбільшки з горобця, а ім'я дали крокодиляче.

— Хоча й малий, — додав я, — але сатаніс від злости. І по-звірячому нападає на мишей. Тому й дали популярне кримінальне ім'я.

— Гаразд, — злагіднів поліцай, — перший раз їдь некараним. Але більш не влаштовуй ярмарку посередині вулиці.

Я вже рушив, а він навздогін мені додав:

(Закінчення на стор. 4.)

Роман Степанович

ЩО ТАКЕ П. С. Л.?

В українській пресі відносно мало інформується нашу спільноту про правдивий зміст, що криється під назвою ПСЛ. ПСЛ — це ініціяли одного з найактивніших тепер польських угруповань „Польське Стронніцтво Людове" — „The Peasant Party" — „Селянська Партія".

Д-р С. Баран в „Свободі" ч. 213, 214, 215, 217, 218 та 219 — 1951 р. в статті п. н. „Про приподії польської еміґрації" згадав про ПСЛ, значно більше присвятивши місця тим міжнародним організаціям, до яких входять або з якими співпрацює ПСЛ. Ми розглянемо виключно ПСЛ, його створення, ідеологію та еміґраційну діяльність.

ПСЛ створилася 9. липня 1895 р. на першому з'їзді прихильників цього руху в Жешові. Найважливішими провідниками цього руху були: о. С. Стояловскі, Я. Бойко, Я. Стапіньскі, Вінценти Вітос.

Останній з них вклав у цей рух найбільше праці та всеціло посвятився для селянської ідеї. Тому не має нічого дивного, що його звуть батьком цього „стронніцтва" та провідником „польських хлопув". В. Вітос, який до 1926 р. був тричі вибраним прем'єром Польщі, опісля за свої погляди був переслідуваний санаційно-диктаторським режимом, який прийшов до сили після травневого перевороту 1926 р. Від 1931—1938 рр. був змушений залишити рідний край, шукаючи азилю в демократичній Чехословаччині. Саме за свої передові погляди, за оборону прав польського селянства та демократію він був змушений еміґрувати поза межі Польщі. На його похоронах, не зважаючи на совєтську окупацію, польські селяни несли труну на своїх плечах, роблячи справжню демонстрацію, а не похорон.

Під час 20-ти літнього санаційно-диктаторського режиму, члени того „стронніцтва" були переслідувані та катовані урядовими чинниками. В тюрмах та концентраційному таборі в Березі можна було зустрічати, побіч інших, національностей, тільки поляків „людовців", яких польська влада обвинувачувала в комунізмі, пускаючи різні провокаційні, чутки та фальшиво інформуючи польську еміґрацію по цілому світі. Річ ясна, що ПСЛ нічого спільного не мало з комуністичним рухом, навпаки — відкрито поборювало та поборює комунізм, як найбільше національне зло. Тут треба згадати Владислава Зарембу, члена НКВ (Начельни Комітет Виконавчи) ПСЛ, що його польська поліція нещадно катувала та ув'язнювала, виключно за його погляди. Він часто остерігав урядові чинники, що за українські репресії потерпить не ті, хто давав накази чи дозвіл, але ціле польське суспільство. 20 грудня 1938 р. за критику та „протидержавні" виступи у зв'язку з нападом Польщі та гітлерівської Німеччини на Чехословаччину, він та його однодумець М. Клембіцкі були покарані судовими властями, перший дістав 6 місяців тюрми, другий — 3. Його пересторога не знайшла належного зрозуміння в ті часи, а його „віщі" слова сповнилися вже в наступному році.

Вибух II-гої світової війни приніс окупацію Польщі німцями, так, що перед гітлерівською навалою багато членів того „стронніцтва" подалося на еміґрацію, щоб уникнути фізичного знищення. А тих, що залишилися на теренах Зах. України, большевики вже з кінцем 1939 р. почали вивозити на каторжні роботи в глибину Росії. Між першими знайшовся і В. Заремба.

Після капітуляції Польщі, від вересня 1939 р. еміґраційну ПСЛ очолював С. Міколайчик, який брав участь в еміґраційному уряді, а після трагічної смерти ген. Сікорського обняв його становище, ставши в 1943 р. прем'єром цього уряду. В тому ж році повернувся з заслання до Лондону В. Заремба, що також брав активну участь в урядових дебатах, як представник ПСЛ. Політично-програмові розбіжності між санаційним еміґраційним урядом та ПСЛ довели до того, що дня 24. листопада 1944 р. С. Міколайчик зрезиґнував із свого прем'єрства, залишаючи вивезений з Польщі державний скарб та одночасно не визнаючи з цілим ПСЛ цього „уряду".

В тому ж часі в окупованій німцями Польщі В. Вітос був під домашнім арештом, а тим самим був позбавлений мінімальних рухів, так, що всю акцію ПСЛ вели К. Багіньскі та С. Корбоньскі. Коли ж В. Вітоса в 1945 р. як провідника ПСЛ, покликано до формування польського уряду, він відмовився з огляду на російську окупацію та хворобу.

З кінцем 1944 р. в Лондоні члени ПСЛ вирішили, що треба повертатися з-за кордону до Польщі, щоб виборояти суверенність та незалежність Польщі, скріпити ряди ПСЛ, та перевести демократичні вибори, які саме гарантували в Ялті зах. аліянти: ЗДА, Англія, Франція (включно з СССР).

Станіслав Міколайчик повернувся до Польщі, як народний герой. Його вітали всі, — робітники, селяни, інтеліґенція та ціла країна в надії, що лише він зможе виборити свободу, демократію та суверенність Польщі. Проголошено на конгресі ПСЛ в днях 22. січня 1946 р. у Варшаві, не зважаючи на те, що большевицькі агенти стежили за ним кожним словом, він між іншим сказав: „...чекає нас боротьба за вільну, незалежну, суверенну Польщу". Пригадує „рік 1926, травневий замах, грозу санації і пілсудчини, нашу боротьбу на смерть і життя з санаційно-диктаторським режимом — з'єднання людового руху — Бжесть — Березу — мандрівку по диких стежках вигнання".

Присутних на тому конгресі Берута та Гомолку в ролі гостей не хотіли допустити до голосу, щойно на кількакратну інтервенцію предсідника того конгресу Кірніка, допущено їх до кількахвилинного вислову.

На тому ж конгресі С. Міколайчик був одноголосно та правопорядком обраний на голову — „презеса" ПСЛ. Всі присутні на конгресі вставанням з місць та відспіванням національного гимну, — вибрали С. Міколайчика, як наступника В. Вітоса, пам'ять якого вшанував цілий конгрес, вимагаючи, щоби тлінні останки В. Вітоса були перевезені на Вавель, де перебувають останки польських королів та визначних мужів. Отже, з того часу ПСЛ була репрезентована: голова С. Міколайчик, місто-голова — Казімєж Багіньскі, та члени президії ПСЛ — Стефан Корбоньскі.

Не зважаючи на всякі небезпеки, ті, які повернулися з-за кордону до Польщі, провели роботу так, як тільки можна було. Вони змобілізували ціле суспільство до спротиву цілому большевизмові. Не зважаючи на чисельну перевагу симпатиків і не симпатиків ПСЛ, які воліли віддати свої голоси на ПСЛ, як на комуністів, комуністи все ж таки сфальшували виборчі статистичні дані, так, що перевага виявилася по боці комуністів. Не обійшлося при тому без кровопролиття та масових екзекуцій над членами ПСЛ.

С. Міколайчик, В. Заремба, С. Баньчик, С. Вуйцік, Б. Залевскі, К. Багіньскі та С. Корбоньскі, були змушені залишити після виборів Польщу, щоби оминути знищення комуністами так, як це було з: Яном Масариком — Чехословаччина, Петковим — Болгарія, Маню — Румунія. Розійшлися всі на три сторони. Одні втікали через Німеччину, другі через Швецію, а Багіньскі (з дружиною чехом) через Чехословаччину.

„СССР БЕЗ МАСКИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Порушуючи національне питання, автор доводить, що сучасна большевицька шовіністична політика відбиває на собі вплив „расової теорії" Гітлера і що від цієї російсько-большевицької шовіністичної теорії і практики „сам російському народові не жити краще. Він тепер більше, ніж за царя, ... визиск... Особливо ... кі села виняткою за... занедбані... Тисячі ... пацію великий росій... лєлюб і революціо... сандер Герцен. Він ... нам більше росіяни ... ка підкорює собі і... й надії, тим російс... родові стає жити все ... гірше". Відзначаючи ... нальний спротив всіх ... СССР, автор стверджує ... Україні цей спротив в... ється в різних формах ... йовничий дух цього спро... глибоко сидить в самому у... раїнському народі. Він ж... проєкт до Комуністичної партії України і навіть до її верхівки".

... місць допомогти чоловікові, охоронники почали з відра поливати на нього холодну воду ... тут же, на ... Страд...

[illegible]

... паю ... Коли салдат Червоної армії дістає 7 карб. на місяць, то генерал-майор дістає 5000 карб. на місяць і т. д. Загальний висновок автора: „з соціяльно-економічного погляду СССР — це країна державного капіталізму, а не соціялізму... Совєтська держава забезпечує необмежену диктаторську владу одній особі... За соціяльною ознакою суспільство в СССР поділяється на дві кляси: на клясу визискуючих і на клясу визискуваних... Величезні гроші совєтська держава витрачає на військові авантюри в усьому світі. В СССР широко розповсюджена рабська праця в концентраційних таборах... Весь СССР дуже нагадує собою один велетенський концентраційний табір... Кожний мешканець, не приналежний до панівної кляси визискувачів, відчуває себе справжнім в'язнем, безправною іграшкою в руках жорстокої сталінської державної тиранії". Такі висновки, підтверджені яскравими прикладами, робить автор в кінці своєї цікавої і змістової книжки про СССР.

Сенсаційний характер має і розділ „Так роблять „совєтських патріотів". Сам автор брав участь у цьому „робленні совєтських патріотів", і тому він так яскраво і переконливо показав всю штучність і фальшивість вихвалюваного так званого „совєтського патріотизму". В дальшому розділі автор викриває совєтські „потьомкінські села", приготовані для прем'єра Франції Еррйо під час його приїзду на Україну. Потворне обличчя НКВД показано в окремому розділі. Страшне враження справляє на читача оповідання про Усевлон, країну гігантського концтабору, в якому в жахливих нелюдських умовах поневіряються ВІСІМ мільйонів в'язнів-рабів. Страшне враження справляє оповідання про загибель молодого письменника О. Волошина, що насмілився таємно передати листа до М. Горького. Ось як жорстоко він був покараний: „Навала охоронників кинулася до Волошина, роздягла його наголо й прив'язала до стовпа. Волошин від нестерпного морозу почав кричати — рятуйте! Але за...

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

СМЕРТЬ ПРОФ. ГРИГОРІЯ МАХОВА

Дня 22 серпня 1952 помер на удар серця в Вірмінгем під Дітройтом професор Григорій Махів, дійсний член НТШ і УВАН, б. професор ґрунтознавства в Харкові.

Професор Г. Махів народився 23 серпня 1887 року в Києві. Студіював в Київському Університеті св. Володимира агрономію. В рр. 1913-1916 працював в Київщині, як ґрунтознавець і склав в тому часі докладну карту ґрунтів Київської області. Від 1920 р. був доцентом Київського Університету, а від 1923 року професором ґрунтознавства Харківського Інституту сільського господарства. В тому самому часі став Пок. президентом Секції ґрунтознавства с.-г. Наукового Комітету України. Заходами проф. Махова скликано в 1923 році перший з'їзд ґрунтознавців України, на якому Покійний доповідав про свою карту ґрунтів України та про геологічну карту поверхневих покладів. України. В 1924 році була читана й пізніше друкована (у франц. мові) в рямцях Світового Агрономічного Конгресу в Римі доповідь проф. Махова про „Питання ґенези та еволюції ґрунтів України". На перший світовий Конгрес ґрунтознавців у Вашингтоні зредаґував Покійний професор великий збірник праць українських ґрунтознавців та гео-ботаніків, англійською мовою. Цей збірник найти можна й сьогодні по більших бібліотеках ЗДА. Секція Ґрунтознавства в Києві видала в рр. 1923-27 під редакцією проф. Махова 10 томів „Матеріялів дослідження ґрунтів України". В 1927 році органи НКВД ліквідували Науковий Комітет під замітом націоналістичної української діяльности. Більшість співробітників зазнала репресій. Проф. Махів був тоді на деякий час позбавлений права викладати у високих школах України. В 1933 році проф. Махова оголосили „буржуазним вченим та ворогом народу. Академія Наук в Києві заборонила користуватися його друкованими працями.

З цього часу проф. Махів провадить наукову роботу лише уділюючи консультації зацікавленим установам й виконуючи замовлені роботи на окремі доручення. В такий спосіб вдалося йому вдосконалити техніку неполивного бавовнича, довів можливість культивування на солончаках, пізніше досліджував ґрунти Галичини, Волині, зах. Полісся й Карпат.

В час другої світової війни опинився проф. Махів в Бидгощі (Польща), й пізніш в Німеччині, де викладав в УТҐІ в Реґенсбурзі ґрунтознавство й сільсько-господарську мікробіологію. Восени 1949 року переїхав проф. Махів до Америки, де працював фізично до 1951 року. В Америці дописував Покійний професор до „Українського Квартальника" та написав дві більші праці, а то: „Сівозміни та система добрив в СССР" (200 стор.) та „Голод на Україні 1932/33 на основі совєтських документів". Ця остання робота появиться вкоротці англійською мовою. Професор Махів був також членом американських наукових товариств, а то „Соіл Сайнс Сосайті оф Америка і Американ Сосайті оф Агрономі". В томі Праць Наукового Товариства ім. Шевченка (Істор.-філософ. Секція, що появився перед кількома місяцями, друкована праця проф. Махова про „Природу України та її вплив на матеріяльну культуру українського народу в праісторичних часах".

З професором Маховом сходить в могилу найвизначніший сучасний ґрунтознавець України.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО

В КАНАДІ

ТРИ ПЕРЕМОГИ „ТРИЗУБА"

Дружина копаного м'яча „Тризуб" здобула в останніх ... тих спортові перемоги. ... 7 серпня вона перемогла ... дружину „Спарта" з відношенням воріт 5 до 1. Гра відбувалася „фер" і на площі було 2,000 осіб. Дня 11 серпня „Тризуб" переміг дружину „Айриш" (3 до 1), а дня 14 серпня українська дружина перемогла „Мессей Гарріс" з таким самим відношенням воріт 3 до 1. Канадійська українська преса пише, що „Тризуб" стоїть на „високому рівні, і сміливо можна твердити, що він єдина дружина в Торонті, яка грає європейський футбол. Безперечно заслуга в тім належиться безконкуренційному Скоценеві II, який як тренер і змагун дружини зумів в одним сезоні піднести її на такий високий рівень".

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ

На цьогорічній Всеканадійській Виставі (Exhibition) в Торонті співатиме, як і попередніми роками, мішаний хор Українського Народного Дому в Торонті під управою проф. Гал. Голинської. В четвер 28. 8. в часі від год. 2 до 5 попол. співатиме він у різних залах, а в год. 4.30 попол. буде він змагатися з хорами чи танцювальними групами інших національностей у Banchshell.

В АНГЛІЇ

ПРИЇЗД ЦЕРКОВНИХ ДОСТОЙНИКІВ

В дні 14-го липня ц. р. прибув до Лондону Апостольський Візитатор Єп. Кир Іван Бучко, щоб відвідати українські католицькі громади й парафії у В. Британії.

Наступного дня, 15-го липня, прибув там також Високопреосв. Митрополит Полікарп, голова Української Автокефальної Церкви.

Обох ... Достойни... часно пре... ного гром... церков, св... та установ.

В НІМ...

УСПІХ М... АКОРДЕ...

У Мюнхені (Ні... приміщенні „Зофієнзаль... червня відбувся конкурс на майстра Баварії гри на акордеоні на 1952 рік.

Серед учасників конкурсу-змагання, у групі до 16 років життя, був єдиний українець Володя Шульга, що грав варіяції на тему українських танків в обробці Євгена Турули. З-поміж 19-літних виконавців цієї групи Володя Шульга здобув перше місце, зібравши найбільшу кількість пунктів, за що він одержав диплом і подарунок переможцеві — акордеон. Свій успіх Володя завдячує українському професорові музики Романові Ставничому, що 1949 р. дав йому міцний музичний ґрунт.

Окрім українських музичних творів Володя з успіхом виконує й клясиків: Шопен, Ліст, Бетговен.

Тепер В. Шульга опрацьовує українську рапсодію „Вітер з України", до якої складає музику його теперішній професор, композитор Йозеф Шварц.

ОТЕЦЬ ІВАН СТАХ ВИХАВ ДО ЗДА

Отець Іван Стах, що очолював Український Католицький Комітет допомоги переміщеним особам, залишив Европу.

Виїзджаючи з Европи не приходилось о. Іванові Стахові так легко. Він залишив тут велику частину свого серця, що впродовж шістьох років огрівало українських скитальців. Але поклик його Владики був для нього вирішний, а до того ще туга за рідними, а зокрема за мамою, якої не бачив він довгих шість років.

Справді, о. Іван Стах присвятив шість років свого життя в Европі службі жертвам ... війни — скиталь...

... ленами Україн... ого Союзу, а ... півласниками ... ьйонового ... їна!

НОВІ КНИЖКИ

У зв'язку з недавніми статтями про Крим („Свобода", ч. 187 і 194) подано до відома, що недавно вийшла книжка: **Edige Kirimal: Der nazionale Kampf der Krimtuerken** mit besonderer Beruecksichtigung der Jahre 1917-1918. Verlag Lechte, Emsdetten in West falen, Німеччина, 450 стор. Як говорить сам заголовок, в творі представлена боротьба одного з народів сх. Европи, кримських татар (авт. вживає назви „турків" для зазначення єдности пантуркменського світу) з большевицьким окупантом. Автор використав дуже великий матеріял і представив події дуже точно і живо так, що книжка цікава для кожного. Для нас зокрема цікава тим, що присвячено в ній досить багато місця і відносинам між Кримом і Україною. Зокрема цікаві аналогії в розвою подій в 1917-18 роках в Україні і в Криму та тотожність політики окупантів: большевики, мокалів (добровольчої армії) і німців. Часті екзекуції, що їх масово переводили большевики і дворазовий штучно викликаний голод знищили половину населення. Вкінці, після другої світової війни, 1946 р., вивезено і решту татарського населення на Сибір в околицю Свердловська (Урал), а Крим заселено москалями. Вольшевицький атлас з 1950 р. не виказує вже ніяких інших народів на Криму.

М. Т.

Каратимуть батьків за вандалізм дітей

Ню Йорк. — Міська рада ухвалила місцевий розпорядок, щоб карати грошевою карою до $25 батьків, яких діти до 16 років життя, допускаються диких вчинків по вулицях, парках, та загалом на публічних місцях. Цей проєкт появився тому чотири місяці і був суворо критикований виховними й церковними групами, а навіть і самим посадником міста. Не зважаючи на те, міська рада його схвалила, коли перейшов наперед через одиночну раду. Дискусія над проєктом в міській раді була завзята, одначе з уваги на щораз зростаючу в місті розгнузданість молоді, вирішено вести його як дошку ратунку для збереження паркових лавок і світел.

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній українській хаті.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаґо, Ілл.

З діяльности Осередку СУМА

Поза кожноденними заняттями та виступами серед української громади, треба з радістю привітати влаштування концерту силами Осередку СУМА в Шікаґо пів. для ранених вояків Американської Армії, що находяться в лічниці „Гайнцгоспітал".

Серек зелені, при заходячому сонці спеціяльне підвищення окружило до п'ять сотень важко і легше ранених вояків. Між ними старі ветерани першої і другої світової війни та нові з Кореї. Це вперше багатьом із них приходилось почути українську пісню, музику та побачити наш танок.

Коротким словом привітав усіх ранених д. Кусик В. від української молоді в Шікаґо, а при тому розказав дещо з історії України останніх часів.

Під рясні оплески вийшли на сцену в національних строях хористи, що під керівництвом дир. Ю. Яримовича відспівали 14 пісень.

На зміну хорові пописувалась танцювальна група національними танками.

Опісля сумівка Мері Бабій дала дві фортепіянові точки.

З повним признанням і рясними оплесками стрінули присутні виступ сумівця В. Мельничина — студ. шікаґівської консерваторії. Його високий тенор чудово звучав серед вільної природи. По кожному його виступі був нагороджений гучними оваціями. Форт. супровід мав проф. В. Шудь.

Під час перерви сумівки роздали раненим папіроси, що їх уфундувала Ліґа А. У. Л., та наші видання англ. мовою.

Поява сумівської молоді серед американського вояцтва з концертом це певний позитив у присднанні прихильників для нашої визвольної справи. Доказом того хай буде це, що ранені вели суперечки між собою, переконуючи других, що Ук[...] окрема нація, що [...] чого спільного з [...]

„Ой, не ходи [...] ма на 5 дій [...] поставлена [...] ли Шопена [...] гуртка СУ[...] повним ус[...] навіть виб[...] Молоді ак[...] А. Степово[...] свойого за[...] Вони зумі[...] суть своїх р[...] лежно внутрі[...] ня, приводячи [...] зворушення чи д[...]

Крім того участь у виставі брав хор, танцювальна група та оркестра т-ва „Нова сцена". Прикрасу всього стано вили знамениті декорації професора П. Зінченка та освітлення під кер. П. Харка.

Сумівський пікнік з традиційним бігом за переходову чашу приніс поновно перемогу сумівцеві Копестинському. У відбиванкових змаганнях перше місце зайняли „Леви" перед „Пластом" і СУМА. Відбиванка жінок запевнила перше місце дружині сумівок.

Прогульки за місто відбуває Осередок, що деякий час з певними програмами.

Хор Осередку СУМА брав участь у всіх академіях, що їх влаштовували місцеві організації. Підготовлено до виступу на Українському Дні та до окремого концерту 30 серпня 1952, в залі школи Шопена. Хор дістав теж запрошення виступити з концертом колядок в „Музеум оф Сайнс енд Індустрі".

Нові сумівці відбувають систематично свої сходини під керівництвом свойого референта д. Л. Костелини.

Власний дім, недавно куплений, велика бібліотека, читальна, дають змогу і стороннім людям культурно провести час.

С. Голяць.

• РОЗШУКИ •

Пошукую сестер і братів з села Парепсе, пов. Дубно, Волинь, **КОЧЕРГОВСКИХ Юстину, Марію, Надю, Михайла і Фтотька.** Хто про них знає, або вони самі прошу відгукнутися: **Wasylkiw Luba** c/o **Louis Hurter, 2007 Hughes Avenue, Owensboro, Ky.**

Пошукую
МАРІЮ КОПНОВИЦЬКУ
і її брата
ПЕТРА ТИЗЯ
з села Бунова, пов. Яворів.
Прошу писати на адресу:
MICHAL PASLAS
212 West 4th Avenue,
Spokane, Wash.

Пошукую Івана **ПОЛОВЧАКА**, з с. Волошинова, пов. Самбір. Він прибув з Німеччини до Америки, в Пасейк, Н. Дж., 11. 10. 1950 р., кораблем General Ballov. Сповістити **Анастазію Юнко 1244 N. Damen Avenue, Chicago 22, Ill.**

Пошукую вуйків **Івана і Михайла ЛЮБІНЕЦЬ** з села Посвирне, пов. Рогатин, які до 1938 р. перебували у Ню Йорку. Хто знає про них, або вони самі, прошу сповістити: **Anna Kotnuch, 3141 S. 54th Avenue, Cicero 50, Chicago, Ill.**

АННА БОЙКО із Млиниска, Стрий, пошукує знайомих, які виїхали до Канади в 1949 р., і мають перебувати біля Алберти. Зокрема, хто б знав про **Олексу Коломийчука** або він сам прошу сповістити на адресу: **Mrs. Anna Boyko, 45 Cedar Street, Amsterdam, N. Y.**

АНТОНІНА ЛЮБЕЦЬКА пошукує **Рідних і Знайомих** з с. Недельково Савранского, пов. Камінець Подолск. Прошу писати на адресу: **LUBEZKA, 4816 Michigan Ave., Detroit 10, Mich. U.S.A.** Закордонні часописи прошу перекрукувати.

ПОШУКУЮ свого мужа Михайла Старицака, нар. 14. 2. 1914 року в с. Подільці, пов. Рудки, сина Івана й Марти. — Росіяни забрали його на війну на початку червня 1941 р. і він пропав без вістки. Дуже прошу всіх, хто знає про його долю, повідомити на адресу:

ANNA STARYSZCZAK,
26 Reid Street
AMSTERDAM, N. Y.

РОЗШУКУЄМО свого сина Івана Буяр, який в 1944 році був біля Риму в Італії в німецьких робітничих компаніях. З того часу про нього немає ніякої вістки. Походить він з с. Вощанці, пов. Рудки в Галичині. Просимо сердечно всіх, хто знає щобу́ть про його долю, сповістити затурбованих його родичів на адресу:

MYCHAJLO BUJAR
117 W. 7th St., Bridgeport, Pa.

ВСЯЧИНА

АМЕРИКАНСЬКИЙ ФІЛЬМ ПРО РОМЕЛЯ В НІМЕЧЧИНІ

Американська фільмова фірма „Твентіє Сенчюрі Фокс" випродукувала в жовтні минулого року фільм про польового маршала Ервіна Роммеля під заголовком „Лис пустині". Цей фільм мав великий успіх у ЗДА і в Англії. Але офіційні американські кола намовляли своє кіновиробництво, щоб воно тоді не продавало фільму про Роммеля до Німеччини, бо багато американських і англійських критиків думає, що цей фільм „прославляє німецький мілітаризм та творить леґенду про Роммеля". Цього року найкращі німецькі кіна в Франкфурті, Гамбурґу, Штуттґарті і Дюссельдорфі одночасно зачали висвітлювати цей фільм при виповнених залях. Тисячі німецьких глядачів мовчки приглядалися фільмові, якого сценарій зроблений на основі праці англійського генерала Десмонда Янга. Фільм показує польового маршала Роммеля під час війни в Африці і Европі, аж до його самогубства. Коли ж на екрані появилася замаскована постать Гітлера — це сталося вперше в Німеччині після війни, — то публіка зачала свистати і нервово сміялася. Так згинула слава людини, яку ще недавно у всіх кінах Німеччини вітали спонтанними окликами захвату... „Гайль Гітлер!"

НАШІ ПОЧУВАННЯ... І ХАРЧІ

Жінки не завжди вдоволені, коли чують від своїх чоловіків, що „ніхто не вмів так добре варити, як їхні матері". Але ми їх можемо потішити тим, що їхні свекрухи зовсім не мусіли бути найкращими кухарками, а чоловіки хвалять кухарське мистецтво своїх мам під впливом почування любови до своїх мамусь, які привчили їх їсти ті страви, що їм в дитинстві варили. Так принаймні твердять авторки книжки „Між чашечкою і губою" — Марґарита Касслер і Мері Л. де Гів. Ці авторки вивчали питання, як почування впливають на смак їжі. Вони робили досліди в сільських околицях на півдні ЗДА. Там населення працює при тютюні і бавовні, і родинне життя дуже сильне. Хоч батько рішає, що купувати з харчів, але мати приготовляє харчі і вона впливає на своїх дітей, що „найкраще й найсмачніше" з харчів. Діти привикають до тих „маминих найкращих" харчів, і люблять їх їсти і в пізнішому своєму житті. Матері впливають на своїх дітей не тільки словами, але й своїм прикладом, бо самі залюбки їдять свої присмаки. Жінки можуть потішитися тим, що колись їхні сини будуть їх хвалити за „найкращі" харчі перед сво[їми ж]інками.

855 Т[...] ЛІТ[...]

[...] тала їхній сценарій в своєму фільмі „Вашингтонська пригода", переробивши їх у пляґіаторський спосіб. В своїй скарзі автори обвинувачують також автора сценарія фільму „Вашингтонської пригоди" — Роберта Піроша. Автори передали були в серпні минулого року фірмі „М-Г-М" свій сценарій „Мері Сміт, ЗДА". Фірма покористувалася мотивами їхнього твору у фільмі з новою назвою. Тепер автори твердять, що вони не можуть продати свого сценарія іншій фірмі, і за те домагаються 750,000 долярів відшкодування. А 105,000 долярів кажуть собі заплатити за те, що фірма „Метро-Голдвін-Мейер" своїм пляґіятом підорвала довіру до згаданих авторів в усіх інших фільмових фірмах. Якби так оцю кару за пляґіят у сумі 855,000 долярів могли дістати всі наші письменники в ЗДА, то напевно інакшим шляхом ішла б їхня літературна творчість.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

КАРА БОЖА

(Закінчення зі стор 2-ої)

— Містере, купіть ланцюжок від кишенькового годинника і тримайте наприв'язі „Ґанґстера". Окей?

— „Шур" — крикнув я і з признанням глянув на псячий портрет. „Як би не ви, „Ґанґстере", — подумав я, — прийшлося б мені тугенько дискутувати з поліцаєм. Дякую, карлику.

Знов ідемо. Шукаємо. Оглянули всі вулиці радіюсом дві милі від мешкання. Кат-ма вакантної площі... Лише о десятій годині вечора на краю міста зупинилися. Вийшов я, вистрибнув пес. Замкнув „кару", перехрестив її, беру до валізи „Ґанґстера" і йду шукати автобуса, щоб добратися додому.

За пів-години стукаю до власного мешкання. Дружина сердито з середини питає:

— Хто?!

— Хто ж, кажу, як не я з „Ґанґстером".

Відчинила двері і знов екзаменує.

— А де ж до цього часу волочився? Га?

— Де, кажу, — з НЕЮ.

Вона як верескне не своїм голосом.

— З НЕЮ! — і трах мене по обличчі — аж електрика в очах засвітилася. — З ким „З НЕЮ! — кажи!!

— З „КАРОЮ" ТВОЄЮ!!! — загорлав я і пішов до телевізії. І від злости аж посинів.

І прошу вас, друзі й недрузі — хоч поспівчувайте мені, бо трісну від журби.

Не мав клопотів, аж доки не придбав „КАРУ БОЖУ".

ПРАВДУ КАЖУ І ЖАЛКУЮ.

ТА ПІЗНО.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Посмертна Згадка

АНТІН ОНИСИК, довголітній член і секретар Тов. Українського Клюбу Поступового, від. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер дня 15. липня 1952 р., у містечку Лавренс, Масс., де від кількох літ там перебував у своєї сестрінки, проживши 75 років. Покійний походив із села Торки, пов. Перемишль, Західна Україна. Похорон відбувся 18. липня на цвинтар св. Петра і Павла в Метуен, Масс., — В. И. П.

В. Кушнір, секр.

[...]умом повідомляємо про смерть дійсного члена НТШ, [...] професора ґрунтознавства Харківського Інституту Сіль[ськог]о Господарства, кол. Президента Секції Ґрунтознав[ства] с.-г. Наукового Комітету України, професора УТҐІ, [...]ного українського вченого і громадянина

[...] ГРИГОРІЯ МАХОВА

[...]'ахів помер напередодні 65-их роковин народження в Бірмінгем, Мішіґен.

Вічна Йому Пам'ять!

ВИДІЛ
Наукового Товариства ім. Шевченка.

[Ділим]ося з Українським Громадянством сумною вісткою, дня 23. ц. м. заснула в Бозі у 81 році життя у Феладелфії наша Найдороща Мати

МЕЛАНІЯ з Радзикевичів НАВРОЦЬКА

вдова по бл. п. о. Василю Навроцькому, шкільному інспекторові, Крилошанинові Митрополичої Консисторії, деканові і парохові в Красному.

Похорони відбулися у вівторок 26 ц. м. з похоронного заведення п. Б. Коцюбинського. Тіло, перенесене до Катедрального Храму Непор. Зач. Пр. Діви Марії, після Богослуження було перевезене на цвинтар у Фокс Чейс.

Ірина Лунева, Марія Струтинська, дочки
Степан Навроцький, син
внуки і правнучка.

Інж. хем. ВАСИЛЬ ФЕДОРЕНКО

упокоївся по короткій недузі дня 23. Серпня 1952 р.

Покійний народився 1. січня 1893 р. в Кривім Розі, Дніпропетровськ, Україна. Пережив всі страхіття червоного московського режиму. Щасливо дістався до Америки, разом з дружиною Марією і донечкою Ніною. Любив свій народ, ніколи не відмовлявся дати жертву на загальну справу. Був зразковим батьком родини, яку лишив у глибокім смутку. Був віруючий член Укр. Правосл. Церкви й активний член відд. 238 У.Н.С. Його смерть опечалила нашу Громаду, Приятелів і Знакомих. —Похорон відбувся у вівторок 26. серпня 1952 р., на Український Цвинтар Мавнт Говп.

Американська Земля Най Йому буде легка!

Дружина Марія і дочка Ніна.

ТАРЗАН, ч. 2903. Стрибок на лінію вогню.

„Коріянська джунглева патруля", ричав Люкаґ. „Ми мусимо чекати, аж вони пройдуть".

„Я не можу висіти!", бурчав О'Рорке. „Мої руки ціпенілі". „Хвилинку довше. Вони пройдуть швидко".

В зусиллі допомоги О'Рорке, Люкаґ стратив свою опору і обидва впали на землю вниз.